

KAMILA S. KOWALSKA ▶▶

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6843-7493>

**Sprawozdanie z V Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej
„Teoretyczne i empiryczne aspekty badań
nad bezpieczeństwem międzynarodowym”, Toruń,
28 czerwca 2019 roku**

**Report from the V Conference “Theoretical and Empirical Aspects
of International Security”, Toruń, June 28, 2019**

**Отчет с V Конференции «Теоретические и эмпирические аспекты
международной безопасности», Торунь, 28 июня 2019 года**

Konferencja „Teoretyczne i empiryczne aspekty badań nad bezpieczeństwem międzynarodowym” to przedsięwzięcie cyklicznie organizowane przez Koło Naukowe Bezpieczeństwa Wewnętrznego UMK (KNBW UMK) pod kierownictwem naukowym dr hab., prof. UMK Joanny Marszałek-Kawy, honorowym patronatem Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego Piotra Całbeckiego oraz Prezydenta Miasta Toruń Michała Zalewskiego. Obrady V edycji konferencji odbyły się 28 czerwca 2019 roku na Wydziale Politologii i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Tegoroczna edycja przyciągnęła najliczniejszą jak do tej pory grupę 44 uczestników reprezentujących 13 różnych ośrodków naukowych. Uczestnicy, którzy wzięli udział w naukowym spotkaniu, byli nie tylko przedstawicielami nauk o bezpieczeństwie czy też nauk o polityce, ale również stosunków międzynarodowych, nauk prawnych, historycznych, nauk o mediach

i informatyki. Tak liczne i różnorodne grono badaczy reprezentujących odmienne dyscypliny naukowe, świadczy *de facto* o interdyscyplinarności bezpieczeństwa, któremu poświęcone zostały ówczesne obrady.

Z uwagi na fakt, że konferencja została poświęcona szeroko pojętemu bezpieczeństwu, tematy prezentowane przez prelegentów dotyczyły różnorodnych dziedzin i były okazją do wymiany doświadczeń oraz podzielenia się refleksjami nad prezentowanymi tematami. Na początku konferencji organizatorzy zaznaczyli, iż celem głównym jest diagnoza współczesnych zagrożeń i wyzwań dla bezpieczeństwa, a także usystematyzowanie wiedzy w tym zakresie, stąd występuje konieczność współdziałania dyscyplin naukowych na różnych płaszczyznach. Tym samym w celu zachowania spójności tematycznej wystąpień, a co za tym idzie umożliwienia zainteresowanym daną tematyką wymiany uwag, organizatorzy wyodrębnili osiem paneli dyskusyjnych.

Panele te – z uwagi na liczbę wystąpień – odbywały się równolegle w dwóch miejscach, tj. bibliotece WPiSM oraz sali 305 WPiSM. Uroczystemu rozpoczęciu obrad i powitaniu gości przez organizatorów towarzyszyło wystąpienie dr. Patryka Tomaszewskiego – prodziekana Wydziału Politologii i Studiów Międzynarodowych, który nie tylko przywitał zebranych gości, ale również podkreślił istotność organizacji, jak i uczestnictwa w konferencjach naukowych dla rozwoju współczesnej nauki. Pierwszy panel pt. *Bezpieczeństwo społeczne i współczesne wyzwania w jego realizacji*, rozpoczęła mgr Kamila Rezmer-Płotka, która wygłosiła referat dotyczący pedofilii w Kościele katolickim w Polsce w 2018 roku. Kolejno swoje wystąpienie zaprezentował Filip Dobrowolski z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, a jego rozważania dotyczyły bezpieczeństwa poprzez kształtowanie przestrzeni publicznej. Następny referat wspólnie wygłosili dr Bartosz Płotka i mgr Kamila Rezmer-Płotka, którzy zaprezentowali wpływ kwestii bioetycznych na powstające w Polsce konflikty społeczne.

Drugi panel, zatytułowany *Europejska współpraca w dziedzinie bezpieczeństwa*, poświęcony został w głównej mierze działaniom polityki Unii Europejskiej na kształtowanie wspólnego bezpieczeństwa, jednakże pojawiły się w nim również rozważania dotyczące historii stosunków międzynarodowych w kształtowaniu bezpieczeństwa w Polsce. Referat otwierający obrady drugiego panelu zaprezentowała organizatorka konferencji i dotyczył on

przedstawienia teoretycznego i oceny skuteczności procedury politycznej oraz prawnej będącej zgodnie z prawem unijnym narzędziem Komisji Europejskiej i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w przewracaniu praworządności w państwach UE. Kolejno lic. Oliwia Rozmarynowska przybliżyła kwestię wstąpienia Polski do Schengen oraz związanych z tym uprawnień i obowiązków nadanym polskiej Policji. Trzecie wystąpienie, mgr. Aleksandra Kuszykiewicz z Uniwersytetu Warszawskiego, dotyczyło zagadnienia unijnej polityki bezpieczeństwa i obrony w kontekście dalszej integracji, a także wyzwań, jakie stoją przed państwami członkowskimi w obliczu implikacji związanych z kryzysami Unii Europejskiej, w szczególności w kontekście dalszej sytuacji związanej z brexitem. Czwarte wystąpienie należało do studentki prawa z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, która przybliżyła historyczne ujęcie kształtowania się zachodniej granicy polsko-niemieckiej w oparciu o umowy i traktaty międzynarodowe zawierane w latach 1919–1945. Ostatni na panelu zabrał głos mgr Marcin Maliszewski, który uczestniczył w konferencji w sposób zdalny poprzez połączenie wideokonferencyjne. Przybliżył on postać oraz dokonania Krzysztofa Skubiszewskiego dla Polski po pierwszych wyborach parlamentarnych z 1989 roku.

Trzeci panel, pt. *Współczesne wyzwania dla zapewnienia cyberbezpieczeństwa*, w pełni poświęcony został zagadnieniom dotyczącym zagrożeń wynikających z powszechności dostępu do Internetu, globalizacji oraz nieustającego w XXI wieku rozwoju techniki. Mgr Piotr Pieńkosz z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie w swoim wystąpieniu pt. *Unijne i krajowe ramy cyberbezpieczeństwa* przybliżył zgromadzonym unijne standardy prawne, jak i te występujące w polskim porządku prawnym oraz dokonał ich oceny pod względem kompletności. *Cyberprzestępczość – zagrożenie XXI wieku* to z kolei temat zaprezentowany przez lic. Milenę Graczyk, która w swoim badaniu zidentyfikowała występujące we współczesnym świecie zagrożenia dla cyberprzestępczości, a także związane z nimi następstwa dla bezpieczeństwa, nie tylko państwowe, lecz również indywidualne. Trzeci referat wygłoszony wspólnie przez Kingę Swakowską oraz Weronikę Michalską pt. *Cyberświat jako spektrum wielu zagrożeń szeroko rozumianego bezpieczeństwa* – podobnie jak poprzedni – w głównej mierze dotyczył identyfikacji zagrożeń dla bezpieczeństwa. Jednocześnie rozważania zostały skupione na takich zagrożeniach występujących w Internecie, jak:

cyberprzemoc, cybergrooming czy cyberterroryzm. Przedostatni referat w ramach panelu III zaprezentowany został przez mgr. Mateusza Twardawę z Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego działającego przy PCSS, który przybliżył działania sztucznej inteligencji w zakresie wykrywania sabotażu w sieciach infrastruktury krytycznej oraz innych ingerencji prowadzących niejednokrotnie do nieodwracalnych zmian w środowisku. Ostatnią prelegentką była mgr Magdalena Jursza z Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie, która w wystąpieniu pt. *Triada informacja – sieć – cyberprzestrzeń – etymologiczny wymiar bezpieczeństwa informacyjnego*, wyróżniła i omówiła przedmiotowy wymiar bezpieczeństwa informacyjnego oraz pojęcia powiązane z rozwojem sieci.

Teoretyczne aspekty bezpieczeństwa to temat przewodni IV panelu. Pierwszym z prelegentów był mgr Dominik Tylka, który w referacie *Koncepcja przemocy strukturalnej Jadwigi Staniszkis w świetle procesualnej teorii władzy* dążył do udowodnienia jak ważnym elementem zagadnienia procesualnej teorii władzy jest oddziaływanie przemocy strukturalnej, która odnosi się do organizacji społeczno-politycznych we współczesnych państwach. Kolejno mgr Agnieszka Kędzierska z Uniwersytetu Jagiellońskiego przedstawiła dane statystyczne zapotrzebowania energetycznego oraz zmiany zachodzące począwszy od lat 70. XX wieku w imporcie i eksporcie surowców energetycznych w USA, a także lobbingowe działania firm amerykańskiego sektora wydobywania ropy na rzecz wzrostu bezpieczeństwa energetycznego. Trzeci referat, przedstawiony przez mgr. Michała Przybylaka, dotyczył rozważań nad teoretycznym ujęciem konfliktu asymetrycznego w oparciu o doktrynę Dahya tożsamą dla Sił Obronnych Izraela, w której pojęcie to występuje. Przedostatni referat pt. *Konstytucyjne ujęcie problemu bezpieczeństwa* zaprezentowała mgr Klaudia Jastrzębska-Wójcicka, zajmująca się prawem konstytucyjnym. W swoim wystąpieniu przedstawiła występujące w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 roku elementarne regulacje dotyczące bezpieczeństwa, a także aktualny stan badań w tym zakresie w doktrynie prawa konstytucyjnego. Ostatni natomiast referat został wygłoszony w sposób zdalny przez mgr. Tomasza Gołdę, który podjął się próby typologizacji wojennej przemocy strukturalnej.

Zapewnienie bezpieczeństwa na arenie międzynarodowej to tytuł panelu V, który w ogólnym założeniu poświęcony został problemom bezpieczeństwa

występującym na arenie międzynarodowej oraz próbie przywrócenia stanu pożądanego. Jako pierwsza głos zabrała Kateryna Savranska z Uniwersytetu Jagiellońskiego, która przybliżyła zagrożenia dla ładu międzynarodowego wynikające z kampanii dezinformacyjnej prowadzonej przez Rosję w oparciu o konkretne przykłady. Jako kolejna głos zabrała mgr Joanna Zych w związku z 40-leciem izraelsko-egipskiego porozumienia pokojowego, które miało miejsce w marcu 2019 roku. W swoim wystąpieniu dokonała analizy współpracy izraelsko-egipskiej w obszarze bezpieczeństwa ekonomicznego oraz militarnego, a także roli Egiptu w zakresie ochrony granic przed przemytem broni i napływem ugrupowań terrorystycznych oraz jego roli w kontekście konfliktu izraelsko-palestyńskiego. Natomiast mgr Leszek Sadurski w zaprezentowanym referacie pt. *Wpływ duńsko-grenlandzkiego konfliktu o samorządność Grenlandii na współczesne bezpieczeństwo euroatlantyckiej części Arktyki* dowiódł znaczenia Grenlandii dla bezpieczeństwa euroatlantyckiego. Grenlandia jest terenem pożądanym ze względu na występujące walory o charakterze wydobywczym, zwłaszcza w odniesieniu do metali rzadkich. Kolejno lic. Joanna Cendrowska przybliżyła procesy pokojowe zachodzące na Półwyspie Koreańskim oraz zaangażowanie w tenże proces takich państw, jak: USA, Chiny, Japonia i Rosja. Ostatni referat dotyczył konfliktu na Ukrainie. Wystąpienie mgr Marty Labudy zapoczątkowało przedstawienie głównych przesłanek, które doprowadziły do wybuchu konfliktu w tym państwie. Kolejno została przedstawiona strategia i działania Federacji Rosyjskiej, a także ocena realnego zagrożenia dla Unii Europejskiej, wynikająca z dalszych działań Rosji, która z uwagi na negację jakichkolwiek działań polityki proeuropejskiej może stanowić realne zagrożenie dla państw członkowskich w przyszłości.

W ramach VI panelu (*Państwo, prawo i bezpieczeństwo*) przewidziano dyskusję w obszarze działań państwa w głównej mierze na bezpieczeństwo prawne, jak i inne zagrożenia wynikające z demokratycznego państwa prawnego. Panel rozpoczął się wystąpieniem organizatorki konferencji, która dokonała wykładni istoty praworządności w kontekście zapewnienia bezpieczeństwa konstytucyjnego, zwłaszcza w aspekcie przyznanych jednostce praw i wolności wynikających zarówno z Konstytucji RP, jak i orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego. Kolejno mgr Olga Powało przedstawiła zagadnienie przestępczości nieletnich w oparciu o definicje ustawowe, jak

i dane Komendy Stołecznej Policji z lat 2014–2018, a także działania Policji w zakresie profilaktyki, która ma przeciwdziałać przestępczości wśród nieletnich. Następnie mgr Rafał Smoleń przedstawił rolę Konstytucji RP w zapewnianiu bezpieczeństwa jednostki w kontekście jej wolności i praw, przed nadużyciami ze strony władzy państwowej. W kontekście praw i wolności rozważania przedstawił również mgr Cezary Gołędzinowski, który przybliżył standardy ochrony człowieka i obywatela ukształtowane w linii orzeczniczej Europejskiego Trybunału Praw Człowieka po 11 września 2001 roku w związku z przyznaniem służbom specjalnym zwiększonych uprawnień w zwalczaniu terroryzmu. Adrianna Kałuża, w swoim wystąpieniu pt. *Czy wiesz, że możesz być marionetką? Populizm i jego wpływ na bezpieczeństwo polityczne* dokonała konceptualizacji pojęcia populizmu, a także bezpieczeństwa politycznego, a kolejno przedstawiła przejawy populizmu i mechanizmy manipulacyjne wykorzystywane przez polityków w celu dotarcia do wyborców. Ostatnim z zaprezentowanych tematów w ramach VI panelu był referat mgr Michała Matusiaka z Uniwersytetu Warszawskiego pt. *Państwowość w kontekście grup terrorystycznych*, którego autor rozważania rozpoczął od przedstawienia zmian zachodzących w pojmowaniu terroryzmu, a tym samym powstawaniu takich struktur, które po uznaniu przez środowisko międzynarodowe mogłyby zostać uznane za państwa. Następnie w oparciu o definicję państwa w świetle prawa międzynarodowego przedstawił sposób funkcjonowania takich organizacji terrorystycznych, w których występują znamiona państwowości, np. ISIS, Al-Kaida, Al-Szabab czy Unia Trybunałów Islamskich.

Przedostatni panel (*Współczesne media w kształtowaniu bezpieczeństwa*) poświęcony został roli czwartej władzy w zapewnianiu bezpieczeństwa. Jako pierwsza głos zabrała lic. Sonia Brzósiewicz, która przedstawiła działania ugrupowań terrorystycznych utożsamiających się z nowym terroryzmem, charakterystycznych dla XXI wieku, które swoje działania, m.in. propagandowe, rekrutacyjne i finansowe, przeniosły do Internetu, zwłaszcza mediów społecznościowych. Kolejne dwa wystąpienia przedstawicieli Uniwersytetu Warszawskiego prezentowały identyczne zagadnienie, jakim było *Bezpieczeństwo podmiotowe w Policji. Antagonizm formacji diskutowanych w latach 2016–2018*, jednakże z odmiennej perspektywy, albowiem mgr Wiktor Mikołajczyk przybliżył perspektywę antysystemową, z kolei mgr Krzysztof

Waraksa perspektywę intersystemową, a oba wystąpienia prezentowały całościowe ujęcie podejmowanego tematu.

Panel VIII, jednocześnie ostatni – *Bezpieczeństwo ekonomiczne państw w procesie globalizacji*, jak zostało ujęte w temacie przewodnim panelu, dotyczył wszelkich działań państwa związanego z zapewnieniem bezpieczeństwa ekonomicznego. Panel – podobnie jak poprzedni – składał się z trzech wystąpień, a pierwsza głos zabrała mgr Klaudia Kudławiec, która próbowała udzielić odpowiedzi na pytanie, jakie znaczenie dla bezpieczeństwa regionalnego kontynentu europejskiego ma sprawne funkcjonowanie strefy euro. Przedstawione wyniki badań zostały oparte o triangulację metody jakościowej, studium przypadku, analizy systemowej oraz analizę instytucjonalno-prawną. Kolejno lic. Monika Kuczak przybliżyła zagadnienia związane z oszustwami podatkowymi, które negatywnie wpływają na system ekonomiczny państwa, co jednocześnie przekłada się na dysfunkcję państwa w zapewnianiu bezpieczeństwa ekonomicznego. Ostatni temat zaprezentowany w ramach niniejszego panelu, a jednocześnie konferencji, został przedstawiony przez mgr Paulinę Bukowską z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, która zaprezentowała zagadnienie wpływu zagrożeń hydrologicznych na szeroko pojęte bezpieczeństwo międzynarodowe, w którym największe znaczenie przypisuje się zmianom klimatycznym, które z perspektywy nieuchronnego deficytu wody mogą prowadzić do wybuchu lokalnych, a następnie globalnych konfliktów przynosząc straty materialne, jak i niematerialne.

Prowadzone w ramach V Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Teoretyczne i empiryczne aspekty badań nad bezpieczeństwem międzynarodowym” obrady obejmowały swym zakresem szeroko pojętego bezpieczeństwa w czterech zasadniczych aspektach, tj. podmiotowym, przedmiotowym, przestrzennym oraz procesualnym. Natomiast podejmowane przez prelegentów tematy dotyczyły najczęściej cyberbezpieczeństwa, bezpieczeństwa prawnego, terroryzmu, Unii Europejskiej, konfliktów międzynarodowych, a także roli Policji w zapewnieniu bezpieczeństwa. Niemniej jednak konferencja ukazała, że powiązania nauk z bezpieczeństwem można odnaleźć na różnorodnych płaszczyznach, dlatego w celu zapewnienia bezpieczeństwa konieczna jest wiedza ekspercka nie tylko z zakresu nauk o bezpieczeństwie, lecz również innych dyscyplin naukowych, a nawet dziedzin i obszarów

nauk. Na zakończenie należy zaznaczyć, że konferencja spotkała się z dużym zainteresowaniem ze strony uczestników biernych, zainteresowanych kwestiami bezpieczeństwa. Natomiast uczestnicy czynni przychylnie wyrażali się o przebiegu konferencji, a organizatorzy zapowiedzieli już kolejną VI edycję konferencji, która została zaplanowana na maj 2020 roku (dokładny termin pojawi się na stronie internetowej Wydziału, jak i stronie KNBW UMK wraz z rozpoczęciem roku akademickiego 2019/2020. Po tegorocznej edycji organizatorzy przewidzieli wydanie publikacji pokonferencyjnej, w której znajdzie się większość prezentowanych przez uczestników badań.

MGR KAMIŁA SARA KOWALSKA

Wydział Nauk o Polityce i Bezpieczeństwie
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
ul. Batorego 39L, 87-100 Toruń, Poland
kamila.sara.kowalska@icloud.com